

«ПОГОДЖЕНО»
Ректор ІДГУ _____
проф. Лебеденко О.М.
« ___ » _____ 2011 р.

ПРОГРАМА З ІСТОРІОГРАФІЇ
(магістратура на базі ОКР «спеціаліст»)

1. Предмет, функції, завдання української історіографії, її місце в структурі історичної науки.
2. Методологія та термінологічний апарат історіографії.
3. Періодизація української історіографії.
4. Історіографічний аналіз козацько-старшинських літописів XVII ст.
5. Мемуарна історична література XVI – першої половини XVII ст.
6. Нові тенденції української історіографії другої половини XVII ст. «Хроніка» Ф. Сафоновича та «Синопис».
7. Літописи Григорія Граб'янки та Самійла Величка: концепції, здобутки, специфіка. Криза літописання.
8. Початок наукового вивчення історії в працях дослідників другої половини XVIII ст. П. Симоновський, С. Лукомський, О. Рігельман та ін.
9. Українська історіографія в контексті ідей просвітництва та раціоналізму. Г. Сковорода, Г. Кониський, В. Рубан, Я. Маркевич.
10. Барокові впливи на українську історичну думку XVIII ст.
11. Антикварна та археографічна діяльність XVIII – початку XIX ст.
12. Історіографія українського національного відродження кінця XVIII – початку XIX ст.
13. Становлення критичної історії у працях Якова та Олександра Марковичів, Д. Бантиша-Каменського.
14. «Історія Русів» – унікальне явище української історіографії.
15. Зародження та становлення народницького напрямку в українській історіографії. М. Максимович, М. Костомаров, П. Куліш.
16. Історичні погляди В. Антоновича.
17. Д. Яворницький – видатний дослідник запорозького козацтва.
18. Дослідження регіональної історії у працях О. Лазаревського та Д. Багалія.
19. М. Грушевський: життя, творчість, історіософія. «Історія України-Руси».
20. Зародження та становлення державницького напрямку в українській історіографії (М. Драгоманов, В. Липинський, С. Томашівський).
21. Організація історичної науки в Україні в останній чверті XIX ст. – на початку XX ст. Наукове Товариство ім. Т.Г. Шевченка, Українське Наукове Товариство в Києві.

22. Утвердження марксистсько-ленінської методології в історичній науці. Політика та історична наука. М. Яворський.
23. Розвиток української історіографії поза межами СРСР у першій половині ХХ ст. І. Крип'якевич, Д. Дорошенко.
24. Розвиток історичної науки в Україні у 50-х – 80-х рр. ХХ ст.
25. Сучасна національна історіографія та шляхи її розвитку.
26. Українська радянська історіографія в умовах сталінщини 30-х – початку 50-х рр. ХХ ст.
27. Дослідження історії у діаспорі 60-80-х рр. І. Лисяк-Рудницький, О. Прицак, Т. Гунчак, Л. Винар.
28. Криза марксистської парадигми історії та формування нової історіографічної ситуації (80 - 90-ті рр.). В.Смолій, С.Кульчицький.
29. Методологічна переорієнтація істориків України на межі століть. І. Бойченко, В. Потульницький, І. Колесник, О. Реєнт, Я. Грицак, Л. Таран та ін.
30. Витоки українського націоналізму. Д. Донцов.
31. Історичні погляди П.О. Куліша.
32. Роль наукових товариств та начальних закладів у розвитку історичної науки у ХІХ ст. Харківський та Київський університети.
33. Полемічна література кінця ХVІ ст. – ХVІІ ст.: історіографічний аналіз.
34. Києво-Могилянська академія – осередок розвитку історичних знань. І. Гізель. Ф. Прокопович.
35. Передромантичні течії в історіографії Просвітництва. Д. Віко, І. Гердер.
36. Особливості історичної думки у французькому Просвітництві. Ш. Монтеск'є, Вольтер, Ж.-Ж. Руссо.
37. Філософія історії в німецькому Просвітництві. І. Гердер.
38. Війна за незалежність та соціально-історичні погляди північноамериканських Просвітників. Б. Франклін, Т. Джефферсон, Т. Пейн.
39. Французька історична школа доби Реставрації. О.Тьєррі, Ф.Гізо, Ф.Міньє.
40. Історичні концепції німецької класичної філософії. І. Фіхте, Ф. Шеллінг, І. Кант.
41. Історико-правовий напрямок у західноєвропейській історіографії. К. Ф. Савін'ї, К. Ф. Ейхгорн.
42. Історико-політична школа Л. Ранке.
43. Англійська історична думка першої половини ХІХ ст. Т. Маколей, Т. Карлейль, Р. Оуен.
44. Становлення історичної науки у США. «Рання школа». Д. Бенкрофт, Д. Мотлі.
45. Англійський позитивізм. Основні напрямки в англійській історіографії другої половини ХІХ ст. Г. Спенсер, Г. Бокль.

46. Позитивістська історіографія у Франції другої половини ХІХ ст. О. Конт, І. Тен.
47. «Малогерманська» школа у німецькій історіографії другої половини ХІХ ст. І. Дройзен, Г. Зібель, Г. Трейчке.
48. «Великогерманська» школа у німецькій історіографії другої половини ХІХ ст. Ю. Фіккер, І. Янсен.
49. Історіографія США у другій половині ХІХ ст. Утвердження позитивізму. Дж. Родс, Т. Адамс.
50. Позитивізм: теоретико-методологічні основи й підходи до історичного дослідження.
51. Теоретико-методологічні основи марксизму та марксистське розуміння історизму.
52. Німецька історіографія кінця ХІХ – початку ХХ ст. Занепад позитивізму. Д. Шефер, М. Ленц, Ф. Мейнеке, Ф. Мерінг.
53. Криза позитивістської методології у Франції на початку ХХ ст. «Нова наукова школа». Е. Дюркгейм, А. Олар.
54. Криза ортодоксального позитивізму в Англії на початку ХХ ст. Д. Тревельян, Д. Гобсон.
55. Еволюція позитивізму в історіографії США наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. Виникнення прогресистського напрямку. Ф. Тьорнер, У. Дюбуа.
56. Західна історична наука в міжвоєнний період (1918-1945 рр.).
57. Початки діяльності школи «Анналів» і представники її першого покоління. М. Блок, Л. Февр.
58. Другий етап діяльності школи «Анналів» та її найвидатніші представники. Ф. Бродель.
59. Основні тенденції розвитку західної історичної науки у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.
60. «Нова наукова історія» у західноєвропейській історіографії другої половини ХХ ст.: теоретико-методологічні основи, проблематика досліджень.
61. Концепція «осьового часу» і загальна схема історичного руху К. Ясперса.
62. Соціокультурні суперсистеми П. Сорокіна.
63. Тенденції розвитку історичної науки в Німеччині в 1918-1945 рр.
64. «Ідея історії» у творчій спадщині англійського історика Р. Колінгвуда.
65. Критика історицизму в теорії К. Поппера.
66. Універсальність історичного процесу у Г. Гегеля.
67. Концепція локальних цивілізацій А. Тойнбі.
68. О. Шпенглер про соціокультурні закономірності всесвітньої історії.
69. Суб'єктивний історизм Б. Кроче.
70. Школа «політичного реалізму» в історіографії США.
71. Соціально-економічні студії французького історика Е. Лябрussa.
72. «Нова соціальна історія» як напрям історіографії Великої Британії у другій половині ХХ ст.

73. Проблема об'єднання Німеччини в зарубіжній історіографії XIX – початку XX ст.
74. Англійська революція середини XVII ст. в працях європейських істориків Нового та Новітнього часу.
75. Тема Великої Французької революції в працях зарубіжних істориків Нового та Новітнього часу.
76. Зарубіжна історіографія історії Першої світової війни.
77. Процес переоцінки парадигм в світовій історіографії наприкінці XX – на початку XXI ст.
78. Сучасна західна історіографія історії міжнародних відносин другої половини XX ст.
79. Історіографія Другої світової війни.
80. Становлення історичних знань про німецький фашизм в зарубіжній історіографії.
81. Болгарська історіографія першого періоду національного відродження (кінець XVIII – середина XIX ст.). Паісій Хілендарський, Софроній Врачанський, Юрій Венелін, Васил Априлов.
82. Особливості розвитку болгарської історичної науки на зламі століть (XIX-XX ст.) З. Стоянов, Д. Страшимиров, І. Шишманоз, В. Златарський, Й. Іванов.
83. Розвиток болгарської історичної науки в першій половині XX ст. Петро Мутафчиев, Петро Ніков, Христо Кабакчиев.
84. Просвітницький і романтичний напрямок в сербській історіографії (друга половина XVIII – середина XIX ст.). Досифей (Дмитро) Обрадович, Вука Стефанович Караджич.
85. Черногорська історична наука XIX – початку XX ст. Василь Петрович, Владан Джорджевич.
86. Характеристика хорватської історіографії XIX – першої половини XX ст. Тадея Смичиклас, Мартин Поліна, Векослав Клаїч, Рудольф Хорват.
87. Розвиток словенської історичної науки: загальна характеристика та тенденції (кінець XIX – початок XX ст.). Антон Линхарт, Е. Копитар, Франц Кос, Йосип Груден.
88. Розвиток історичної науки в Югославії в першій половині XX ст. Горгур Якшич, Фердо Шишич, Мілко Кос.
89. Російські історичні школи. В.М. Татищев, М.М. Карамзін, С.М. Соловйов, В.О. Ключевський.
90. Марксистська концепція історії. М.М. Покровський.
91. Розвиток сучасної історичної російської науки: основні тенденції та перспективи.
92. Романтичний напрямок в чеській історіографії кінця XVIII – останньої третини XIX ст. Франтішек Палацький (1798-1876) та його «Історія чеського народу».
93. Історико-соціологічний напрямок в чеській історіографії кінця XIX – початку XX ст. Томаш Гаррик Масарик.

94. Умови розвитку чеської історіографії кінця XIX – першої половини XX ст. Позитивізм. Ярослав Голла, Антонин Резек.
95. Ліберально-демократичний напрямок в чеській історіографії першої половини XX ст. Камил Крофта, Бедржих Мендл, Ян Опоченський.
96. Марксистський напрямок в чеській історіографії першої половини XX ст. Ян Шверма, Курт Конрад
97. Історична наука в Чехії на зламі XX-XXI ст.
98. Просвітницьке направлення в словацькій історіографії кінця XVIII – середини XIX ст. Юрай Папанек «Історія слов'янського народу». Юрай Скленаар, Ян Коллар.
99. Розвиток словацької історіографії кінця XIX – першої половини XX ст. Франтишек Сасинек, Юліус Ботто.
100. Характерні риси розвитку польської історіографії періоду пізнього середньовіччя. Ян Острог. Анджей Моджевський.
101. Польська історіографія (кінець XVIII – середина XIX ст.). Гуго Коллонтай, Станіслав Сташица, Адам Нарушевич, Іоахим Лелевель
102. Неоромантичний напрямок в польській історіографії кінця XIX – початку XX ст. Станіслав Закшевський, Шимон Аскеназі, Вільгельм Фельдман.
103. Реформістська польська історіографія кінця XIX – першої половини XX ст. Болеслав Лимановський, Людвик Кульчицкий.
104. Історіографія Польської Народної Республіки (50-80-ті рр. XX ст.).